

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
Gelir Politikaları Genel Müdürlüğü

Sayı : B.07.0.GEP.0.10.20- 25.01.2012* 0111
Konu : Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Daire Başkanlığı)

İlgi: 10 Kasım 2011 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.02.00-28243 sayılı yazı.

İlgide kayıtlı yazınızda; 7/898, 7/899, 7/902, 7/903, 7/904 esas numaraları ile yazılı soru önergeleri verildiği belirtilmektedir.

Söz konusu sorulara ilişkin cevaplarımız aşağıdadır.

Mehmet ŞİMŞEK
Maliye Bakanı

5) Sayın Ali Rıza ÖZTÜRK'ün 7/904 esas no.lu dolaylı ve dolaysız vergilerle ilgili yazılı sorusuna ilişkin olarak;

2010 yılı itibariyle mahalli idare vergi gelirleri ile sosyal güvenlik primlerini dahil ettiğimizde dolaylı vergilerin toplam vergi gelirleri içindeki payı yüzde 47,9'dur. 1993 ile 2010 arası döneme baktığımızda ise ülkemizin dolaylı vergi ortalaması yüzde 42,4 civarındadır. OECD ülkelerinin dolaylı vergilerin toplam vergi gelirlerine oranı 2010 yılı için yüzde 33,5 iken 1993-2009 yılı ortalaması ise yüzde 33,1'dir. Ülkemizi OECD ülkeleriyle kıyasladığımızda dolaylı vergilerin ağırlığı nispeten yüksek olduğu görülmektedir. Ancak dolaylı vergi yükünün yüksekliği genel vergi yükünün yüksek olduğu anlamına gelmemektedir. Dolaylı vergilerin payının yüksekliği, mal ve hizmetlerin yüksek vergilendirilmesinden değil, dolaysız vergi yükünün (gelir ve kazançlar ile mülkiyet üzerindeki vergi yükünün) düşüklüğünden kaynaklanmaktadır. Zira gelir ve kazançlar üzerinden alınan vergilerde ülkemiz ekonomik kapasitenin çok altında bir vergi yüküne sahiptir. Ülkemiz OECD sıralamasında yüzde 26 oranıyla en düşük vergi yüküne sahip altı ülke arasındadır. Dolaylı vergi yükünün GSYİH oranı 2010 yılı için yüzde 12,4 dolaysız vergi yükü ise yüzde 13,6'dır.

Petrol ürünleri üzerindeki ÖTV'nin payı yüzde 14,9, KDV'nin payı ise yüzde 5,3'dür. Ayrıca 2010 yılı için akaryakıt ürünleri üzerinden alınan ÖTV'nin yüzde 2,3'ü doğalgaz ürünlerinden, yüzde 16,6'sı benzinden, yüzde 66'sı motorinden ve yüzde 15,1'i ise LPG ürünlerinden sağlanmaktadır.

Dönem	Vergi Gelirleri Tahsilatı	Petrol Ürünlerinden Alınan ÖTV	Petrol Ürünlerinden Alınan KDV	Petrol Ürünleri Üzerinden Alınan		
				ÖTV'nin Vergi Gelirleri İçindeki Payı (%)	KDV'nin Vergi Gelirleri İçindeki Payı (%)	ÖTV ve KDV'nin Vergi Gelirleri İçindeki Payı (%)
2009	172.440.423	25.524.959	8.549.924	14,8	5,0	19,8
2010	210.560.388	31.701.405	11.711.313	15,1	5,6	20,6
2009-2010 Top	383.000.811	57.226.364	20.261.237	14,9	5,3	20,2

06.12.2011 tarihi itibariyle ülkemizi Avrupa Birliği ülkeleri ile kıyasladığımızda benzin satış fiyatı üzerindeki vergi yükü yüzde 60,1 oranıyla dördüncü sırada yer almaktadır. Aynı oran Hollanda'da yüzde 61,1, Yunanistan'da yüzde 60,2, İngiltere'de yüzde 60,2, Almanya'da yüzde 60, İsveç'te yüzde 59,9, Belçika'da yüzde 58,4 ve Fransa'da yüzde 57,9'dur.

06.12.2011 tarihi itibariyle motorin üzerindeki vergi yükü açısından Avrupa Birliği ülkeleri ile kıyasladığımızda, ülkemiz yüzde 48,6 oranıyla altıncı sırada bulunmaktadır. Bu oran İngiltere'de yüzde 57,7, İsveç'te yüzde 52,2, İrlanda'da yüzde 50,2, Almanya'da yüzde 49,3, İtalya'da yüzde 48,8, Avusturya'da yüzde 48,4 ve Belçika'da yüzde 48,2'dir.

06.12.2011 tarihi itibariyle tütün ürünleri üzerindeki vergi yükü sıralamasında ise Türkiye AB ülkeleri arasında yüzde 80,3 oranıyla 11'nci sırada yer almaktadır. Bu oran Bulgaristan'da

yüzde 85,6, Polonya'da yüzde 84,8, Estonya'da yüzde 84,5, Litvanya'da yüzde 83,9, Yunanistan'da yüzde 83,7 ve Hollanda'da ise yüzde 81,9'dur. Avrupa Birliğinde ayrıca 1.000 adet sigara üzerindeki vergi yüküne göre de karşılaştırma yapılmaktadır. Ülkemiz, 1.000 adet sigara üzerindeki 79,4 € vergi yüküyle (ÖTV) AB ülkeleri arasında, toplam 28 ülke içerisinde 22. sırada yer almaktadır. Bu karşılaştırmaya göre vergi yükü İrlanda'da 261,4 €, İngiltere'de 241,6 € ve Fransa'da ise 173,5 €'dur.

Özel Tüketim Vergisine ekli (1) sayılı listeyi oluşturan petrol ve doğalgaz ürünlerinde 2011 yılı bütçe hedefi 34,6 milyar TL'dir. 11.01.2012 tarihi itibarıyla petrol ve doğalgaz ürünlerden elde edilen ÖTV tutarı Ocak-Aralık dönemi için 33,6 milyar TL'dir. On iki aylık dönemde bütçe yılsonu hedefinin yüzde 97,1' i gerçekleşmiştir. Aynı şekilde 11.01.2012 tarihi itibarıyla motorlu taşıt araçlarından elde edilen ÖTV'ye baktığımızda, 2011 yılı bütçe hedefi 6 milyar TL, gerçekleşme tutarı 8,6 milyar TL ve gerçekleşme oranı ise yüzde 142'dir.

2012-2014 Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda 2012 yılı için petrol ve doğalgaz ürünlerinden 36,5 milyar TL, motorlu taşıt araçlarından tahsil edilecek ÖTV ise 7,4 milyar TL olarak hedeflenmiştir. Bu tutarlar 2011 yılına göre petrol ve doğalgaz ürünlerinde yüzde 8,7 artış, motorlu taşıt araçlarında ise yüzde 3,7 oranında bir azalışa tekabül etmektedir.

Petrol ürünlerinden alınan ÖTV gelirleri, 2010 yılı Ocak-Aralık döneminde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 24,2 oranında artmıştır. Bu artışta, 15.07.2009 ve 31.12.2009 tarihlerinde yapılan maktu ÖTV tutarlarında yapılan artışlar etkili olmuştur. Ayrıca ilgili dönemde önceki yılın aynı dönemine göre toplam petrol ürünleri tüketiminde görülen yaklaşık yüzde 1 oranındaki artış da (Benzin; yüzde 8 azalış, LPG yüzde 3 azalış ve Motorin; yüzde 3 artış ve toplamda yüzde 1 artış) bu sonuca katkı sağlamıştır. 2011 yılının ilk 10 ayında ise geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 6,8 oranında artmıştır. Bu artışta; 2011 yılı Ocak-Ekim döneminde geçen yılın aynı dönemine göre benzin tüketiminde yüzde 9 düşüş olmasına rağmen petrol ve doğalgaz ürünlerinden alınan ÖTV gelirlerinin ağırlığını oluşturan motorin tüketiminde görülen yüzde 2,6 oranındaki artış etkili olmuştur.

Motorlu taşıtlardan elde edilen ÖTV bir önceki yıla göre 2010 yılında yüzde 84,7 oranında bir artış göstermiştir. Bu artışın başlıca sebebi binek otomobil pazarının yüzde 37,9, hafif ticari araç pazarının ise yüzde 34,1 oranında büyümesi ile 2009 yılının Mart ayından itibaren motorlu taşıt araçlarından alınan ÖTV'de uygulamaya konulan geçici vergi indirimleridir. 2011 yılı Ocak-Ekim döneminde ise motorlu taşıt araçlarından alınan ÖTV gelirleri, önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 49,2 oranında artış göstermiştir. Bu artışın nedeni; 2011 Ocak-Ekim döneminde 2010 yılının aynı dönemine göre binek otomobil satışlarının yüzde 18,7 oranında, hafif ticari araç satışlarının ise yüzde 24,5 oranında artış göstermesidir.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet ŞİMŞEK
Maliye Bakanı